

Tojásberzselés

Növényrátétellel – növényi festéssel

„A húsvéti tojásfestés az asszonyok, lányok dolga. Legegyszerűbb módja, hogy a tojás felületét levéllel burkolják be, s úgy teszik a festékbe; utána a csipkézett levél helye világos színű marad. Régebben házi festékanyagokat használtak: hagymalevél, zöld dióhéj főzetét, vadkörte- vagy vadalmafa héját, gubacsot stb. Egy Egyházaskozáron élő moldvai asszony mesélte: „Szoktunk úgy almahijuval festeni. Ott vót az a savanyó alma, akkor annak a haját lehámoztuk, s megfőztük, s akkor a tojást betettük, s olyan szép sárga vót, hogy borzasztó.”

Forrás: Dömötör Tekla: Magyar népszokások

Amire szükségünk lesz az elkészítéshez:

Alapanyagok:

- tojás (főtt/kifújt)
- hagymahéj (vörös/lila)
- növények (pl.: lóhere levele, gyermekláncfű levele)
- cérna
- harisnya
- víz

Eszközök:

- olló
- edény (lábas/fazék)
- tűzhely/villanyrezsó
- papírtörölkendő/faforgács/szalma
- tál/tálca

Elkészítés menete képekben:

A tojásokat megmossuk, 15 percig főzzük, majd a vízből kivesszük. A forró vízbe hagymahéjakat teszünk (4-5 maroknyira lesz szükségünk egy 2 literes edényhez), felfőzzük, hogy kiadja a színét (15-20 percig).

A harisnyából téglalapokat vágunk. A növényt a tojásra tesszük, majd a harisnyával szorosan ráfogtjuk, cérnával megkötjük, a felesleges harisnyát és kötőzót levágjuk.

A tojásokat beletesszük a meleg hagymalébe, hagymahéjat húzunk rá, 15-30 percig főzzük, majd kivesszük a festőléből.

Hűlni hagyjuk a tojásokat. Levágjuk a harisnyát a tojásról, a növényt is levesszük róla.

Szalonnadarabkával átdörzsöljük a tojásokat, hogy szép fényes legyen, papírtörlővel megtöröljük.

Hagymahéj híján tojásfestéssel is elkészíthetjük a hímes tojásunkat.

A berzselt tojásokat Pozvai Andrea népi játékkészítő, a Népművészet Ifjú Mestere készítette.

**Húsvéti Nyitott Műhelygalériák Napja
a Gébárti Kézművesek Házában
2017**

Népi Kézműves Alkotóházak és Műhelygalériák VI. Országos Hétvégéje keretében

2019. április 5-6-7.

„Él a ház“

a Kézművesek Háza
mindennapjai

Részletes információ:
www.kereszturyvmk.hu
f/gebartikezmuves

A belépés díjtalan!

Gébárti Kézművesek Háza
Zalaegerszeg, Gébárti-tó

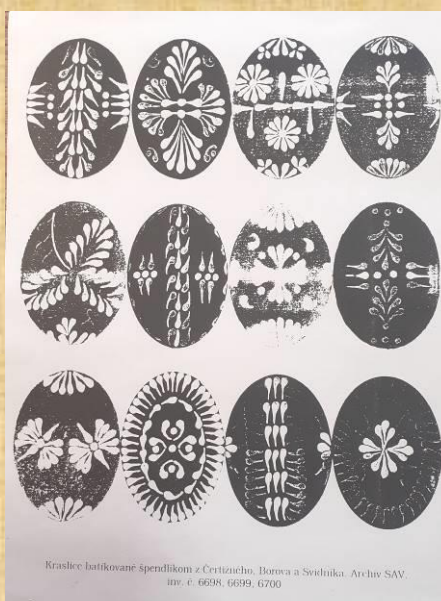
Április 5. 17.00-19.00, 6. 9.00-17.00
Alkotóközösségeink
nyitott foglalkozásai,
vitrinkiallítása

Április 7. 14.00-18.00
Húsvéti Nyitott
Műhelygalériák Napja
játsszoházi foglalkozások

Rendező: Keresztury Dező VMK – Kézművesek Háza, Telefon: (92) 352-744 Felelős kiadó: Flóriz Gergő igazgató

Gombostűfejes tojásdíszítés

Gömöri (Felvidék, ma Szlovákia) motívumokkal díszített tojások.

„A húsvéti tojásfestés az asszonyok, lányok dolga. ...

A tojások „írásának” legismertebb módja az, hogy viaszt olvasztanak meg, s a folyékony viasszal a tojás héjára a kívánt mintákat írják. Ha a viasz megaludt, a tojást a festékbe teszik. A színes tojásról a viaszt letörlik, s a helye sárgásfehér marad. Ezt esetleg másfajta színnel színezik. ...

A tojásra írt mintáknak helyi elnevezése is lehet. A geometrikusnak vagy stilizáltnak ható motívumot a készítő és a használó azonnal felismerik ...”

Forrás: Dömötör Tekla: Magyar népszokások

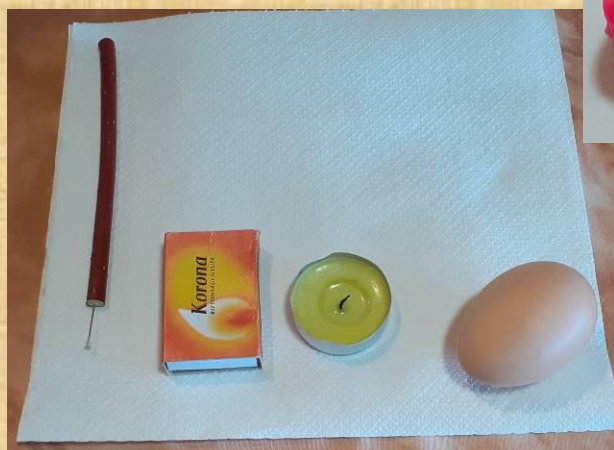
Amire szükségünk lesz az elkészítéshez:

Alapanyagok:

- tojás (főtt/kifújt)
- tojásfesték
- ecet

Eszközök:

- hurkapálca/bot
- üvegfejú gombostű
- mécses, gyertya
- papírtörülőkendő
- tál
- rongy
- gyufa

Elkészítés menete képekben:

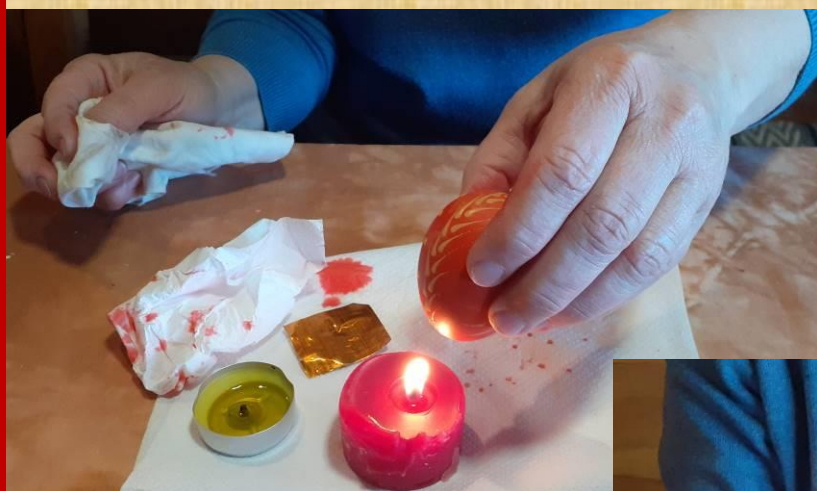
A tojás egyik oldalának a közepére a gombostűfejjel pontot rajzolunk, majd „cseppformákat” belülről kifelé.

Központi motívum írókázása után az osztóvonalat is megrajzoljuk.

Központi motívum köré 2 sor pöttyöt írókázunk.

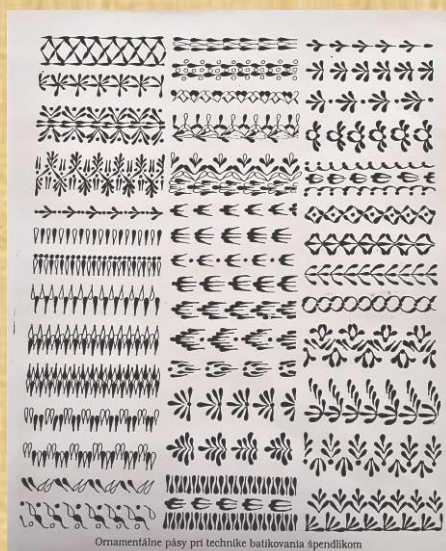
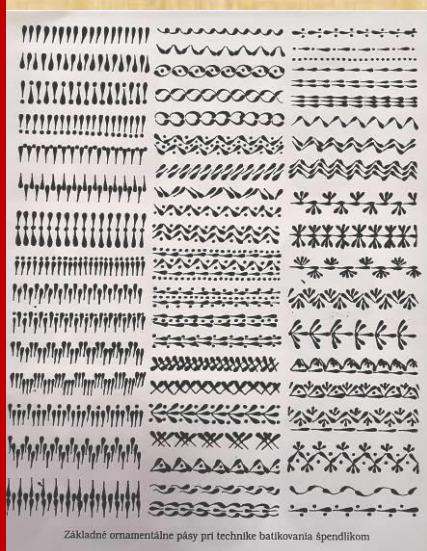

Hideg vízben feloldjuk a festéket,
ecetet teszünk hozzá.
Néhány percre a festőlében tartom
a viaszolt tojást.
Kivesszük a festőléből, megtöröljük.
Gyertyaláng fölé tesszük a tojást,
hogy a viaszt el tudjuk távolítani.
A felolvadt viaszt ronggyal letöröljük.

A gombostűfejjel írókázott tojásokat Horváth Éva készítette.

Gömöri motívumok

Komatálküldés

A húsvétra következő fehérvasárnapon volt szokásos a komatálküldés.

A komatál- vagy mátkatálküldést főként fiatal lányok gyakorolták, de előfordult az is, hogy leány fiúnak küldte, vagy fiúk egymásnak küldték. A komatálat küldők egymást testvérré fogadták, s írig tartó barátságot kötöttek, s ezután magázták és komának; a lányok pedig mátkának nevezték egymást.

A komatál tartalma tájanként változott, de nem hiányzott belőle a húsvéti tojás, kalács, kis üveg ital. Az ajándékot kapó kivett a tálból egy húsvéti tojást, s helyette két másikat rakott a tába cserébe; más helyeken az egész tálat elvette, s helyébe egy másik tálat küldött.

Az ország más vidékein a komázás más tavaszi ünnepre is eshetett, fehérvasárnaptól Szent Iván-napig terjedő időben.

Forrás: Dömötör Tekla: Magyar népszokások

Hímestojás „írókázás” Az üres tojásokba rajzoljuk bele a motívumokat.

Nyolc mezőre osztott,
fenyőágas, virágindás motívum.
Keszthelyi járás.

Nyolc mezőre osztott,
geometrikus motívum.
Nagyberek.

Nyolc mezőre osztott,
indás, leveles motívum.
Keszthely környéki.

Nyolc mezőre osztott,
indás, átlókon pettyek motívum.
Balaton melléki.

A megrajzolt, kiszínezett
tojásokból
3 dimenziós tojást is
készíthetünk:
4 vagy 6 darab tojás
kivágásával,
hosszanti félbehajtásával,
összeragasztásával.

